

Văn hoá Lào, văn hoá Lào

Tác Giả: Hàn L Nhân

Thứ Tư, 16 Tháng 3 Năm 2011 08:00

Một vài ng người Lào ...

"Nghe nói một số người mình có cách chơi họ : khi chơi là réo người Lào ra mà chơi. Thí dụ :

- Chơi Lào trên cái xe đạp của ông?

- Con Lào vứt dzác chơi của nhà bà?

Có ai hiểu tại sao không ? (theo RuNha, dactrung.com)

Một nhóm người quen mình nói với Việt Nam và Lào là hai quốc gia anh em. Nhưng một số thuật ngữ trên là ở Việt Nam:

1/ hiểu tại sao cũng được gán cho cái thuật ngữ hiểu Lào:

- Đôi dép mang tại nhà, rồi nhốt là đôi dép Lào (15.000 VND/ 2 đôi). Bên thì có bên lang ben hay học Lào (dartre), đau Lào (variole). Cái thuật hút thuốc mùi nhốt là thuốc Lào. Còn gió học nghĩ thuật gọi là gió Lào. (xào hiểu theo funnyhieu, tialia.com)

Văn hoá Lào, văn hoá Lèo

Tác Giả: Hàn Lá Nhân

Thứ Tư, 16 Tháng 3 Năm 2011 08:00

- Lào (lèo) mái: (miá n giái thích)

2/ điáu gì ít phán khái cũng đác bát đáu báng chá Lào:

- Lào pháo, Lào quáo, Lào tháo, Lào xáo, Lào ráo, Lào liát (bá bánh nám liát giáng)

3/ vá đáng đám ta có: Mát Lào (nác mám, ráu) = Thùng đáng nác mám / ráu, nháng không rõ tráng láng, thá tích 1 thùng là bao nhiêu. Ngoài ra còn có nghĩa “thác đá đo giá trá con ngái: Bán bác lát bao giá cũng láy đáng tián làm Lào”.

- Lào lái = Đo lái (mesurer de nouveau, theo J.F.M Génibrel: Dictionnaire Annamite-Français, 2è Edition - Imprimerie de la Mission à Tân Đánh, Saigon 1898, trang 381).

- Đám Lào thá mái = Đám ngái này ra, thá ngái ná vào (tráo chác).

4/ duy mát điáu sáng sáa ta có: Lào láo = sáng Lào láo, đáp Lào láo.

Còn náu đác trái Lào ra Lèo, ta có:

- Lèo = dây buác tá cánh buám đán chá lái đá điáu khián buám háng gió. Giá lèo, kéo lèo. Điáu không lên vì lách lèo.

- Lèo = Diám gá tá, sáp, giáng, v.v... có chám tráng trí: Lèo tá có chám hoa, chám lèo.

- Lèo = Giái tháng trong hái đáa tài. Tranh lèo giát giái.

Văn hoá Lào, văn hoá Lào

Tác Giả: Hàn L& Nhân

Thứ Tư, 16 Tháng 3 Năm 2011 08:00

- Lèo = Móc n& i thêm vào nh& li& n m& t m& ch. Nói, vi& t, đ& c m& t lèo; ăn m& t lèo, u& ng m& t lèo, đi m& t lèo, ch& y m& t lèo, làm m& t lèo...

- Lèo = C& c đ& cây con. C& m lèo cho đ& a, cho đ& u.

- Lèo hèo = Ch& m (l& a cháy lèo hèo) , n& i v& ng v& , mông qu& nh.

- Lèo khoèo = Nh& và g& y. Tay chân lèo khoèo.

- Lèo lá = Quá khôn khéo đ& n m& c tráo tr& , l& t l& ng. L& i l& con buôn lèo lá.

- Lèo lái = Đi& u khi& n. Dây lèo và tay lái. Lèo lái con thuy& n. Gi& v& ng lèo lái.

- Lèo ng& n = Lèo h& . Ng& c l& i là lèo tròn (xem m& y hàng d& i)

- Lèo nhèo = M& m nhão, bèo nhèo. B& ng m& lèo nhèo. Qu& n áo lèo nhèo. Lèo phèo.

- Lèo tèo = Th& a th& t; ít & i, nghèo nàn.

- Lèo tròn = Dây gióng tròn bu& m (lèo th& ng)

- N& i lèo = N& i dây lèo ra cho dài h& n.

- Th& lèo = Th& dây lèo, buông dây lèo, hàm ý làm cho bu& m h& t b& c gió.

Văn hoá Lào, văn hoá Lào

Tác Giả: Hàn L Nhân

Thứ Tư, 16 Tháng 3 Năm 2011 08:00

- Treo lèo = Đình vi c l i, đ ch m tr , không tính cho xuôi.

- Lèo xèo = N c sôi lèo xèo. M sôi lèo xèo.

- H a trắng h a cu i g i t t là h a Lèo. L a ch n có l a lèo (l a th). T t có T t Lèo. K o có k o thèo lèo (đ u ph ng/l c chiêm m ngào đ ng dùng khi u ng trà, đ c tr i t ti ng Ti u: T Léo = trà li u). Gi ng có:

M t v ng gi ng lèo,
Hai v n m chèo queo,
Ba v ng chu ng heo.

Hay:

N m gi ng lèo l i đòi treo tr ng ph ng. Gi ng lèo là gi ng c p nào? Ai bi t ch cho v i.

- Tr c 1975, có hai ch Ti n Lèo ng ý ti n không có giá, b y gi 1 đ ng VNCH ăn 7 kips hoàng gia Lào. T 1976 đ n 1993, 1 Kip Lào c ng ăn 15 đ ng Vi t c ng (do đó có ch ti n lèo VC), nay 1 Kip ch còn ăn 1,5 VCD.

- Freud b o trong đ u nam nhi đ i tr ng phu th ng tr c hai ch l l , tôi cho là Freud ch là ng i có công cô đúc h t t ng H Xuân H ng "thuy n t cũng mu n v Tây Trúc, trái gió cho nên ph i l n lèo"(Ki p tu hành), "thú vui quên c ni m lo cũ, kià cái đi u ai nó l n lèo (Quán Khách).

- Đ n ch t l ng có gia v nh n c ph , n c bún, n c mì, n c ch m ... tuy t cú mèo trong Nam cũng là n c Lèo, ngon đ là do n c lèo. Hà B c có làng Lèo. S n La có M ng Lèo.Vùng Thanh Hoá có làn đi u Hồ lèo... Riêng lá lèo là gì tôi ch u không tìm đâu ra đ nh

nghĩa, có thể là một loại gì nên mới có loại chim lèo nêu trên (?):

«Làng La Xuyên cách Hà Nội 70km thuộc xã Yên Ninh, huyện Ý Yên, nơi từng có nghề chim khảm gỗ có từ lâu đời. Các hoành phi, câu đối, sập gỗ, tủ chè được trang trí rỗng bay, phồng ng múa, lân chim... rất đẹp và tinh xảo. Chỉ trên một [b]lá lèo[/b], người ta có thể thấy đủ cảnh i xin, ăn hời hay nhúng trò chơi trẻ con rất ngộ nghĩnh được chạm tỉ mỉ, chau chuốt. Đây là một làng nghề chim khảm cổ truyền. Sản phẩm của La Xuyên từ lâu đã được du khách trong và ngoài nước rất ưa chuộng.» (<http://www.vietshare.com/quehuong/namdinh/thangcanh.asp>)

- Thiệu từng có Nguyễn Ngọc Loan người đích thân xử tử một đồng chí công VC trên đường phố Sài Gòn hồi Mậu Thân 1968 có họ tên là Sáu Lèo. Người con trai thứ 18 của Hùng Vương thứ 6 là Lang Lèo (tên chữ gọi là Tiệt Liêu).

Và:

Một người Lào sang Việt Nam làm việc. Trong một chuyến đi công tác tại Huế, trên xe buýt, ông ta ngồi chung với 1 người Việt gốc Bắc chính quy. Sau khi đến trạm dừng, ông Bắc kịp phát hiện đôi dép mình không cánh mà bay. Ông ta la lên: "thằng Lào lấy dép tao".

Công an thấy người phớt lờ vội túm ngay thằng Lào ăn cắp.

- Không phải ông lầy. Ông Bắc kịp phân trần.

- Thì bác mới hô hoán "thằng Lào lấy dép bác tề".

- Đúng thế nhưng đâu phải thằng Nào lầy.

Bên Pháp tôi có người bạn ở gần nhà, người Việt sinh trưởng ở bên Lào – như tôi, với con đã

Văn hoá Lào, văn hoá Lèo

Tác Giả: Hàn L& Nhân

Thứ Tư, 16 Tháng 3 Năm 2011 08:00

đùm đ&. V& Vi&t Nam l&n đ&u, chú &y dính ngay m&t em nuôi l&n h&n th&ng tr&ng nam c&a chú &y vài tu&i. Ch&ng bi&t chú &y h&a lèo ki&u nào mà th&ng b&n đã h&u non ng& i Pháp 100% b&t ch&p h& l&y, ch&u ch&y ch&t gi&y t&, đích thân v& Vi&t Nam đ&ng tên c& i cô em nuôi mang sang giao t&n tay cho chú &y m&t mình nuôi trên gi&ng. M&t hôm trong siêu th&, m&t th&ng b&n chính th&ng Nam K& g&p cô em nuôi c&a b&n tôi, h&i cô đi đâu dz&y, cô tr& l&i:

- Đi mua chúc đ& dz&i n&u cho th&ng Lèo ăng !

Tóm l&i, Ti&ng Vi&t và ti&ng Lào có khá nhi&u t& v&i phát âm gi&ng nhau nh&ng ý nghĩa l&i khác ho&c t&ng ph&n.

Ý nghĩa khác:

Ti&ng Vi&t && Ti&ng Lào

đ&c	thâm tr&m
(ch&i) kh&m	vàng
không [*]	g&ng
lu&ng	l&n
ma	đ&n
má	chó
mó	th&y (lang)
mó	th&ng (này)
m&	âm h&
m&a	đi v&
...	

[*] ng& i Lào phát âm ch& không không đ&c, h& nói là khô&ng

Ý nghĩa t&ng ph&n (x&u):

Ti&ng Vi&t && Ti&ng Lào

(ng&a) hí &âm h&

kh	phân
khôi	d ng v t
m n	th i
sĩ	làm tình
t t	đánh r m
...	

Ng i Lào vùng c đô Luang Prabang (b c Lào) có i phát âm đ c thù, thành th đã có nhi u giai tho i Vi t-Lào c i ra n c m t. Đ n c :

M t ng i Lào tên Khăm k t b n tâm giao v i m t ng i Vi t tên Đ c. Ngày n , Khăm đang ng i mài và lau chùi con dao sắc c ng quý c a anh thì Đ c t i ch i, ng i xu ng bên c nh coi b n làm vi c. V n tính tình ngh ch, Khăm đ a dao lên ch a th ng vào ng i Đ c. Đ c ho ng h n đ a hai tay lên tr i, kêu lên:

- Không ! Không ! Không !

Khăm i hi u thành " Không ! Không ! Không ! ", m t chú đ tác đ ng phép g ng, nên ch c m m ông b n hi n mu n th , không nói không r ng Khăm i nh con dao quý vào ng c Đ c, ch ng may con dao bén quá, i t lút cán ! Đ c ch t ngay t i ch . Khăm rú lên khóc, i m b m:

- Rõ ràng nó nói: Không, không, không kia mà !

*

Tóm i, các ph huynh Vi t (m i, t sau 1975) Lào c n c n tr ng khi đ t tên cho con cháu trong nhà, vì đã t ng có giai tho i éo le nh ng không ti n ghi ra đây. Cu i cùng là hai ch c a mi ng đa s các đ ng bào Kinh ch th , chính th ng, văn minh... v.v và v.v th ng lịch s “ph n x” đ ch đ nh m t “khúc ru t...th a” ngay bên hông: Vi t-Lào !

Văn hoá Lào, văn hoá Lào

Tác Giả: Hàn Ḷ Nhân

Thứ Tư, 16 Tháng 3 Năm 2011 08:00

Còn ṇa, CHXHCN-VN hay dùng nhóm cḥ "Vịt và Lào là hai qục gia anh em". Dân Lào ḍy nhau: Vịt và Lào là 2 qục gia láng gịng: Đúng; hai qục gia anh em: Không. Sao ṿy? – Láng gịng ng̣ i ta có quỵn ḷa cḥn, anh em thì không!

- C̣ ṭm cho ṛng «Vịt và Lào là hai qục gia anh em», nḥng ai anh, ai em ?

- Còn pḥi ḥi. Đ̣ng nhiên ta ṇa anh dẓ i !

- Tôi cũng đ̣c ḍy ṛng «Trung Qục và Vịt Nam là hai qục gia anh em. Núi lịn núi, sông lịn sông...». Ṿy ai là em, ai là anh ?

- Trung Qục tuy đ̣t dẓng ng̣ i đông nḥng không anh hùng. Đ̣y, cái đ̣o Đài Loan tí ṭo tḥ kia mà ḥ đâu dám gịi phóng... Cho lên ta ṿi ḥ cḥ ng-a-ng ng-a-ng nhau thôi !